

Rechtbank Gelderland
t.a.v. mw. mr. M.J. Blaisse, President
Postbus 9030
6800 EM ARNHEM

Datum
24 februari 2017

Kenmerk
-

Onderwerp
Toetsing civiele en bestuursrechtelijke uitspraken

Geachte mevrouw Blaisse, beste Margreet,

Hartelijk dank voor het gesprek dat wij op 31 januari 2017 hebben gevoerd over de toetsing van civiele en bestuursrechtelijke uitspraken. Wij hebben toen vernomen dat er sinds ons gesprek van 15 maart 2016 verdere stappen zijn gezet in dit traject.

In het gesprek van 31 januari jl. hebben we de stand van zaken besproken en een aantal fundamentele zorgen geuit. Uit de stukken en het gesprek blijkt ons dat externe verantwoording inmiddels het enige doel van de toetsing is geworden. Er ligt, zo begrijpen wij uit het gesprek, politieke druk op het afleggen van verantwoording over de kwaliteit van uitspraken; onder andere de Rekenkamer heeft hiernaar gevraagd, nu de Rechtspraak bij de eerdere toetsing van civiele vonnissen had aangekondigd dat dit project (naar andere rechtsgebieden) zou worden uitgebreid.

Extra externe verantwoording ongewenst

We begrijpen dat externe verantwoording van belang kan zijn. De NVvR vraagt zich echter sterk af of er echt méér verantwoording gegeven moet worden dan er nu al gegeven wordt. De rechtspraak is immers openbaar, de uitspraken zijn in te zien, de inhoudelijke lijnen van beroep en cassatie werken naar behoren en de financiën van de rechtspraak worden jaarlijks keurig verantwoord. Welke verantwoording wordt nog meer gewenst, zeker gelet op het feit dat de kwaliteit van onze uitspraken in het publieke en politieke debat niet ter discussie staat? En is het wel verstandig om de voorgenomen stap te zetten, gelet op de potentiële gevolgen van een nieuw verantwoordingsmechanisme? Wat betekent het bijvoorbeeld voor de kracht en aanvaarding van onze uitspraken wanneer een zaak door partij A gewonnen wordt en als partij B lucht krijgt van het lage ambachtelijke toetsingscijfer van de behandelend rechter of rechtbank? Wij begrijpen dat informatie over individuele toetsing niet naar buiten wordt gebracht, maar als men eenmaal over het bestaan ervan weet, is het een kwestie van tijd.

Aanvullende bezwaren

Naast de hierboven genoemde hoofdzorg, ziet de NVvR nog andere bezwaren aan de huidige pilot. Deze nemen we in de brief op omdat wij ervanuit gaan dat de geplande gesprekken over de pilot wel doorgang zullen vinden en deze bezwaren daarbij een rol kunnen spelen. In ons gesprek hebben we deze punten uitvoeriger besproken, maar voor deze brief benoemen we deze op hoofdlijnen.

De aanvullende bezwaren zijn als volgt te omschrijven:

- Het blijft knagen dat dit externe verantwoordingsinstrument wordt verkregen door toetsing van de eerste lijn door de tweede lijn. Zo zijn het geen echte 'peers' en zijn observaties van de hoger beroepsrechter niet vrijblijvend. Het kan uitmonden in instructies en beïnvloeding, met name van jonge rechters, zoals dat in sommige landen van Europa gebeurt.
- Het betreft geen aselechte steekproef van alle uitspraken in eerste aanleg, waardoor het filter van het hoger beroep het externe beeld zal gaan vertekenen. In het kader van waarheidsgetrouwe externe verantwoording is dit problematisch.
- De vraag is of een raadsheer daadwerkelijk in staat kan zijn de juridisch inhoudelijke beoordeling van het hoger beroep te scheiden van de beoordeling van ambachtelijkheid van de uitspraak en of de rechter in kwestie het zo zal kunnen lezen. Gelet op de besproken vragenlijsten en het niet bestaan van een duidelijke definitie van "ambachtelijkheid" vreest de NVvR dat hier vermenging zal plaatsvinden.
- De huidige vragenlijsten zijn ooit ontwikkeld voor het doel van de feedback-functie en dat is nog steeds te zien: door de keuze van de vragen dringt zich bij de NVvR de vraag op of deze aspecten voor externe verantwoording geschikt en/of van belang zijn.

Kies voor echte dialoog via het "goede gesprek"

We onderschrijven volledig dat het ontwikkelde instrument zich niet leent voor de feedbackfunctie. Hier was het echter ooit wél allemaal om te doen in de nasleep van het rapport van de Opleidingsvisitatiecommissie 2006. In plaats van een nieuw doel aan het middel te koppelen, raden wij u met klem om nog eens heel kritisch naar dit traject te kijken en om daarnaast een nieuw middel te bedenken om het oorspronkelijke belangrijke doel wél te gaan behalen. Om die redenen zijn we tot de conclusie gekomen dat het project (in deze opzet) geen doorgang zou moeten vinden, ook niet in de pilotfase.

Wij denken dat "het goede gesprek" tussen collega's voor de gewenste dialoog de insteek moet zijn: zo spreken zij 'peer-to-peer' over hun vak en hun ambachtelijke kwaliteit. Rechters met rechters en raadsheren met raadsheren of gemengd, op basis van gelijkwaardigheid. Dat het ontwikkelen van een dergelijk middel geld en tijd kost, is gelet op de continue focus op kwaliteitsbehoud en – bevordering, een zeer verantwoorde investering.

Zoals u weet wil de NVvR graag met u in gesprek blijven over dit onderwerp. Wij vertrouwen erop dat u onze inbreng als vertegenwoordiging van de leden van de rechterlijke macht op waarde zult schatten.

Met vriendelijke groet,
namens het bestuur van de NVvR,

Rosa Jansen
voorzitter

